

אלהיה

אשהולנוען ארי
בזמן פוגש את
חוקר לוי זה אירוע
שבו להחמי

הארץ
www.haaretz.co.il
יום שלישי 1 באדר תשפ"ב
3 במרץ 2022

4

אריאנה מלמד

צילום: אמיל סלמן

הנה מה שיקרה כאן בעוד כמה חודשים עד שנים, לא חשוב איוו ממשלה תוקם אחרי הבחירות: פיגוע מבהיל בכ"נסיות הדורמיציון בירושלים יכ"ניס את השב"כ לפעולה. החשודים הרגילים – נערי הגבעות ותג מחיר – יסומנו ויחקרו באמצעים מיוחדים, אבל זה יהיה מעט מדי ומאוחר מדי. כי במסותרים, בעודנו טובעים בסדר היום הציבורי המש"חית והרעיל סביב כן ביבי, לא בני, כבר הולכת ומתארגנת מחתרת יהודית חדשה. יש להם אמונה נחושה יותר בצדקת הדרך, כל הדין למדינת הלכה ושלטון סנהדין. יותר רבנים מכפי שפעלו כאן אי פעם יעניקו להם את כל ההכשרים הנחוצים. יותר בחורים מצויינים עם דרגות קצונה גבוהות וכיפות, מאמינים בעליונות התורה על פני המדינה, שהיא בכלל שלב מאוס בדרך לגאולה ולמלכות חדי"שה ולבית מקדש מחופה זהב במ"קום כיפת הסלע המטרידה. ללא ספק ימצא ביניהם מי שיוכל להניח את היד על כמה קילוגרמים של סמטקס ולחבר אותם לנפצים ולהטמין היכן שצ"ריך. הם יורעו טרור כממדים שלא היו כמותם: גוריות של סוהרי שב"ס דרוזים יעופו באוויר כשרכב ההסעות שלהם יתפוצץ בכפר מעיאה. פיגוע בכנסיית הכסורה בנצרת יצית להבה ענקית וגלים של אנ"טישמיות נוצרית חדשה בעולם. בתל אביב ילקטו שרידי גופות מבית כנסת רפורמי ברחוב פנחס רוזן, ובירושלים, חברי כנסת ית"בוססו בדמם במגרש החנייה של המשכן כשטיל כתף יכוון יפה אל עבר היוצאים מדיון במליאה.

המשך בעמ' 2

"כרגע ייתכנו שני מצבים. רע, ורע יותר"

בלילה ההוא בנובמבר 1995 נוספה לכרמי גילון צלקת נוספת, עוד אחת מני רבות שההיסטוריה הישראלית הטביעה בגופו ובנפשו ("עד היום אני חי על תרופות"). ראש השב"כ לשעבר, שהיה שותף לחשיפת המחתרת היהודית בשנות ה-80, הוציא יחד עם העיתונאי והסופר יוסף שביט מותחן המתאר תרחיש אימים מדמם, ומזהיר מהיום שבו האידיאולוגיה המשיחית-ימנית "תיצור כאוס של פיגועים"

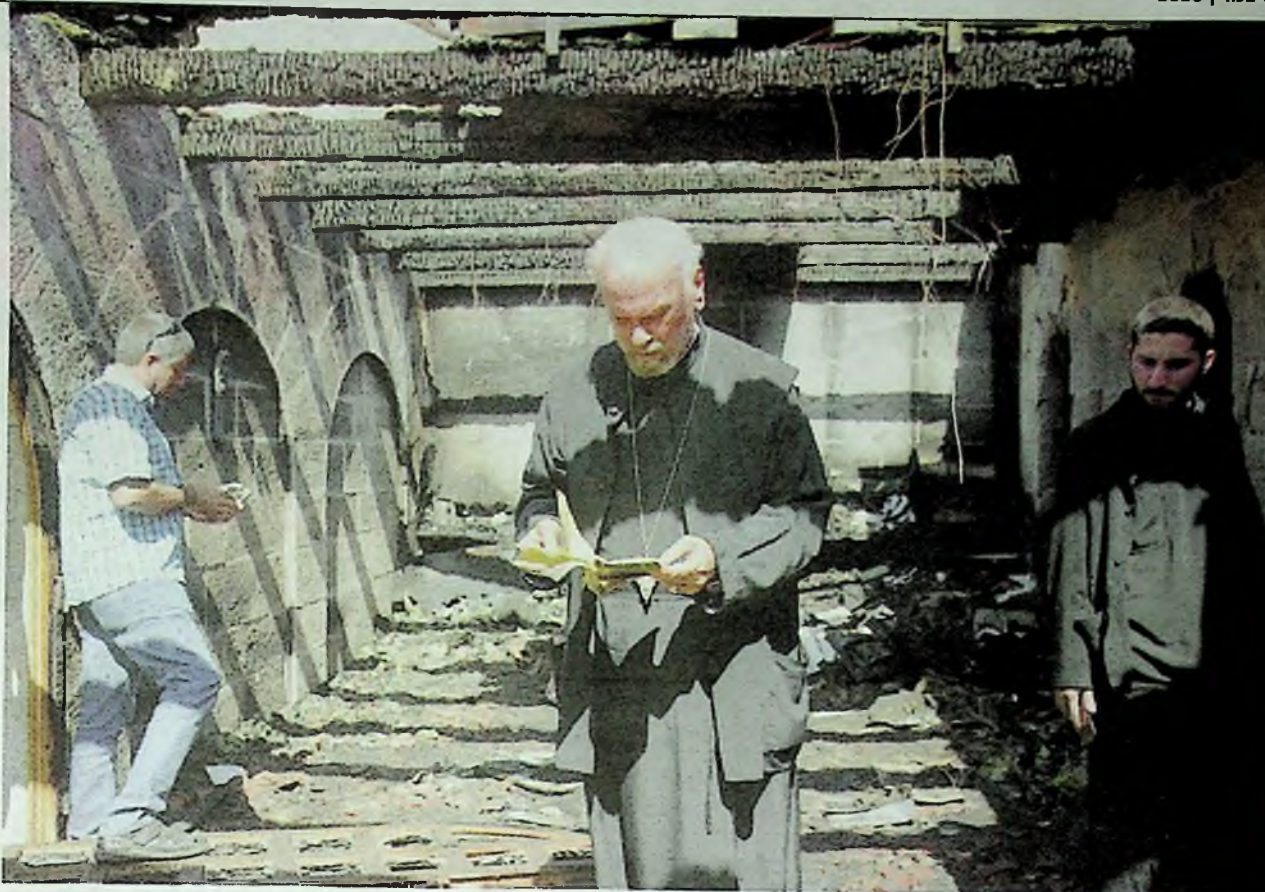
המשך מעמ' 1

כרמי גילון, מי שהיה ראש השכ"כ בעת המחלוקת הקשה בתולדותינו, כשיגאל עמיר רצח את יצחק רבין, לא הניח לאף פרט לחמוק מתרחישו. לא רחוק ממגרש החנייה בכנסת עמד ותצפת עד שוויצא שהפעולה אפשרית מבצעית.

את התרחיש תמצאו ב"משיח אכזר", מותחן פוליטי שכתב ביחד עם העיתונאי ומחבר ספרי המתח יוסף שביט, ושיצא לאור השנה (הוצאת כנרת זמורה-ביתן). ואף על פי שהוא ככל הנראה מחויק בשיא ייחודי – ראש השירותים החשאיים היחיד בעולם המערבי שכתב ספר מתח – הוא לא מביט בכריכה בסיפוק של יוצר מותחנים מתחיל ומרוגש, שלא כדאגה עמר קה, קיומית, של אדם כאוב, הנשאר יותר מד צלקות. הוא לא מסתיר שהספר הוא רק כלי ולא תכלית, ומודה: "כתבתי כבר שני ספרי עיון, אבל הם לא הדהדו מספיק".

משיכת כתפיים, יניקה מהמר לבוור לייט לפני הכניסה לבית הקפה במדיעיון, בו אנסה לברר איתו את גדל האימה ומה הוא רואה יום יום בסיטוי, כשהמועקה משתלטת ומוכירה לו את כל הצלקות שההיסטוריה הישראלית הטביעה בגופו ובנפשו – אבל תחילה, בחירות. "כיוון שכל הפר לטיקאים כאן עסוקים מזה זמן רב מדי – מאז אהוד ברק, ולמעט אריאל שרון שהיתה לו תנועה מדינית כלשהי – רק בהשרדות, כרגע ייתכנו שני מצבים. רע, ורע יותר. נתניהו שיעבד את המדינה, הממלכתיות והדמוקרטיה לסיורו להגיע לכלא. רוב של 61, עם או בלי עדיקים מכחול לבן, מכטיח את החוק הצרפתי, פסקת ההתגברות ופטרורי היועמ"ש, שזה יהיה המהלך הקל ביותר. נכון, תוגש נגד המהלך הזה עתירה לבג"ץ. ואם יפסק שאין לממשלה סמכות לפטרו בנסיבות האלה, נגיע שוב למשבר ולבחירות חדשות".

מה רע יותר מזה? "בסופו של דבר, ממשלה רחבה שבה יישבו גם בני בג"ץ וגם בנימין נתניהו בקונסטלציה מסוימת". בסרטון תעמולה מהשבוע, אתה נראה יחד עם ראשי שירר תים חשאיים אחרים בעבר, מס' כירים כמה נתניהו מסוכן. זו לא תמיכה ברורה בבג"ץ? אתה מאמין

כניסית הלחם והדגים על שפת הכנרת לאחר הצתתה ב-2015. "הציבוריות הישראלית טעתה כשקראה להם עשבים שוטים" צילום: גיל אליהו

דיהם המעריצים. גם כזה טעינו. אז מה יעצור את הדרייב לקראת מדינת הלכה?

"אני מאמין שיש בין כוהרי הימין אנשים רבים – אני לא רוצה להדריב להם תיוג סוציולוגי ולהישמע אליטיסט נפוח – שלא באמת מייחלים לכך, שרוצים להמשיך כאורח חיים בו אפשר לעשות קידוש כליל שישי ולנסוע לים בשבת, מכלי להחזיר שום עטרה אחרת ליושנה".

והם יקראו את "משיח אכזר" וישתכנעו?

"אי אפשר לומר שאני תמים עד כדי כך. אני יודע שבועידת הזה, הספר לא יגיע לקוראים שצריך להרתיע מפני הבאות. הייתי שמח לו התכנים של הספר היו נחשפים לציבור כמו נגידי ב'פאודה".

ביבי, מלך הכיתה

אבל עד שיקרה הדבר הנכון הזה, גילון – טירון יחסית בשוק הספרים והעיתונות – לא עשה את המהלך המתבקש. לא מכר עדיין וכירות או קידם את הסינופסיס מול ערוצים משדרים באמצעות סוכן אנרגטי. חבל. הספר כתוב כמותחן שירירי ויעיל, מאלה שנקראים בנשימה עצורה ומבוהלת, ויש בו המון תיאורים גרפיים מן הסוג

רבין. תחושת אשמה עמוקה צילום: ג'קי נגלן/רויטרס

במדינת הלכה. חלקם יפעלו לממש זאת. בשוליים, יפעלו טרוריסטים יהודים כמו במחתרת שהיית שותף לחשיפתה.

"כבר לא בשוליים. כבר לא כעשבים שוטים. הציבוריות הישראלית טעתה כשקראה להם כך. הם לא עשבים. כשנחשפה המחלוקת הם היהודים היו בשטחים 12 אלף מתיישבים. עכשיו יש חצי מליון. הם צומחים על קרקע אידאולוגית ברורה, חד משמעית, פופולרית. אין בציונות הדתית מי שלא קרא את רב המכר 'תורת המלך'. אף יועץ משפטי לא אפשר לחקור את הרבנים הקיצוניים ולהעמידם לדין בשל הסכנה הקרובה מאוד שגשגת המהצהרות והם ממעגל תלמי-שיחיים וגם כקרב החרדים רוצים

"איני יודע אם היה בכוחו של רבין לתרגם את חזונו למציאות פוליטית בהמשך. אני רק יודע שהוא היה מנסה בכל כוחו. וזה חסר"

או שנרבים ידיים ונממש דר' כונים זרים?

"אני לא יכול. אני עדיין מאמין ברעיון הגדול הזה, מדינת ישראל, ובצורך וביכולתה לחזור לשפיות, לחזור לגבולות '67, לעסוק בבנייה של חברה אחרת וטובה יותר".

נחמה. הרשה לי לפטור את זה כנוסטלגיה של קשישים, לא מחוברת לריאל פוליטיק, לדמר גרפיה היהודית, להלכי הרוח שהתחזקו כאן באין מפריע.

"וממשלות ישראל לדורותיהן רק חיוקו זאת. מנכחי הויכרון ער לות לי כותרות עיתונים ותמונות, החל כמבטים המעתיים של שמעון פרס אל מתנחלי סכסטיה והרב לוינגר ועד להתרפוסות הטוטאלית של כל ממשלות יש-ראל בפני רבנים ציונים-דתיים וח'כים חרדים".

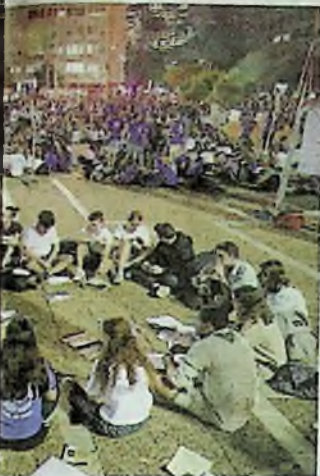
במציאות, גם בשוליים המ-שיחיים וגם כקרב החרדים רוצים

יחיא עיאש. "הגשמתו משאלה של רבין" צילום: רויטרס

לכנות כוונותיו?

"אני מאמין, אבל גם יודע שהוא איש... איך נאמר זאת, כי נוני. וגם הוא עסוק רק בהשרדות. הרי אפילו כרמטכ"ל הוא באמת לא היה הבחירה הראשונה, ובצד דק. אבל את בג"ץ ינווט החיים הפוליטיים, לא הוא זה שינווט אותם. ואן, מתישהו בעתיד הקרוב מאוד, צריך יהיה להגיע להכרעה. כרעות לגבי תוכנית טראמפ. נניח שממשלה בישראל מאמצת אותה כמלואה, כולל נסיגה מח' לקים מיהודה ושומרון, זה הרגע בו ימצא הטריגר לאידאולוגיה המשיחית-יימנית לעשות מעשה, ליצור כאוס כפיגועים של מחתרת חדשה".

המחריה, שמתחתיהם מסתתרת החרדה האמיתית. כי (חצי ספוילר) בניגוד למציאות שהוא מכיר היטב, כמעט ובניטור ובפענוח פשעיה של המחתרת היהודית בשלהי שנות ה-80, בספר הפענוח לא יעזר, הארץ לא תשקוט ארבעים שנה וממשלה – כל ממשלה שהיא, ימין או שמאל, גילון ושביט נמנעים מלאפיינה – תעשה כמי-טב יכולתה כדי לטיח את האמת. בדיוק כפי שהוא מכיר, ככאב ובו-עם, מחזיון, או ממה שהוא קורא לו "שלוש השריטות שלי".

הוא לא מתכוון למשוכות נעורים בשכונת רחביה בירושלים, שם היה פושטק שניסה להתרחק מהמכובדות המשפחתית – סבו שהיה שופט בית המשפט העליון בימי המנדט, אביו שהיה פרקליט מדינה והתובע בפרשת הטבח בכפר קאסם, ואימו שכיהנה כמש-נה ליועמ"ש – והוא, שהתפרע בגימנסיה עד כדי כך שסולק ממנה בכיתה י'. ככרירת מחדל רשמו אותו לאקדמיה למוזיקה כי ניגן בקלרינט, וקיוו שיצליח לעשות בגרות. בין לבין התעמריות בד-מויות סמכות, היה חלק מחבורה שגם הנער בנימין נתניהו הסתפח אליה כשהיה מגיע לכיכור מארה"ב.

"כל פעם כשהיינו באים אליו הכיתה, הצטוונו לשמור על שקט מופתי כדי לא להפריע לכן ציון ההיסטוריון. זה היה בית מאוד נוקשה, שמאוד לא נעים לגדול בו, אני חושב", הוא נוכח, "אבל ביבי היה כבר או מלך הכיתה למרות שלא למדנו ביחד. הוא היה מגיע לחופש ומלכי הכיתה הידועים היו מודחים מיד. היתה שם כריזמה

המשך מעמ' 1

כרמי גילון, מי שהיה ראש השב"כ בעת המחול הקשה בתולדותינו, כשיגאל עמיר רצח את יצחק רבין, לא הניח לאף פרט לחמוק מתרחישו. לא רחוק ממגרש החניה בכנסת עמד ותצפת עד שווידא שהפעולה אפשרית מבצעית.

את התרחיש תמצאו ב"משיח אכזר", מותחן פוליטי שכתב ביחד עם העיתונאי ומחבר ספרי המתח יוסף שביט, ושיצא לאור השנה (הוצאת כנרת זמורה-ביתן). ואף על פי שהוא ככל הנראה מחזיק בשיא ייחודי – ראש השירותים החשאיים היחיד בעולם המערבי שכתב ספר מתח – הוא לא מביט בכריכה בסיפוק של יוצר מותחנים מתחיל ומרוגש, של אדם כאוב, הנשא קה, קיומית, של אדם כאוב, הנשא יותר מדי צלקות. הוא לא מסתיר שהספר הוא רק כלי ולא תכלית, ומתח: "כתבתי כבר שני ספרי עיתון, אבל הם לא הדהדו מספיק".

משיכת כתפיים, ניניקה מהמרר לכורו לייט לפני הכניסה לבית הקפה במחיצתו, בו אנסה לברר איתו את גדל האימה ומה הוא רואה יום יום בסיטו, כשהמועקה משתלשלת ומוכירה לו את כל הצלקות שההיסטוריה הישראלית הטביעה בגופו ובנפשו – אבל תחילה, בחירות. "כיוון שכל הפרטיקאים כאן עסוקים מזה ומן רב מדי – מאז אהוד ברק, ולמעט אריאל שרון שהיתה לו תעוה מדינית כלשהי – רק בהישרדות, כרגע ייתכנו שני מצבים. רע, ורע יותר. נתניהו שיעבד את המדינה, הממלכתיות והדמוקרטיה לסירובו להגיע לכלא. רוב של 61, עם או בלי עריקים מכתול לב, מבטיח את החוק הצרפתי, פסקת ההתגברות ופיטורי היועמ"ש, שזה יהיה המהלך הקל ביותר. נכון, תוגש נגד המהלך הזה עתירה לבג"ץ. ואם יפסוק שאין לממשלה סמכות לפטרו בניסיון האלה, נגיע שוב למשבר ולבחירות חדשות".

מה רע יותר מזה? "בסופו של דבר, ממשלה רחבה שבה יישבו גם בני גנץ וגם בנימין נתניהו בקונסטלציה מסוימת".
בסרטון תעמולה מהשבוע, אתה נראה יחד עם ראשי שירר תים חשאיים אחרים בעבה מס' כירים כמה נתניהו מסוכן. זו לא תמיכה ברורה בגנץ? אתה מאמין

כניסת הלחם והדגים על שפת הכנרת לאחר הצתתה ב-2015. "הציבוניות הישראלית טעתה כשקראה להם עשבים שוטים" צילום: גיל אליהו

דיהם המערצים. גם כזה טעינו. אז מה יעצור את הדרייב לקראת מדינת הלכה?

"אני מאמין שיש בין כוחרי הימין אנשים רבים – אני לא רוצה להדביק להם תיוג סוציולוגי ולהישמע אליטיסט נפוח – שלא באמת מייחלים לכן, שרוצים להמשיך באורח חיים בו אפשר לעשות קידוש בליל שישי ולנסוע לים בשבת, מבלי להחזיר שום עטרה אחרת ליושנה".

והם יקראו את "משיח אכזר" וישתכנעו?

"אני אפשר לומר שאני תמים עד כדי כך. אני יודע שבעידן הזה, הספר לא יגיע לקוראים שצריך להרתיע מפני הבאות. הייתי שמח לו התכנים של הספר היו נחשפים לציבור כמו נגיד ב'פאדחה'".

ביבי, מלך הכיתה

אבל עד שיקרה הדבר הנכון הזה, גילון – טירון יחסית בשוק הספרים והעיתונות – לא עשה את המהלך המתבקש. לא מבר עדיין זכויות או קידום את הסינופטיס מול עורצים משדרים מאמצעות סוכן אנרגטי. חבל. הספר כתוב כמותחן שריירי ויעיל, מאלה שנקראים בנשימה עצורה ומכהלת, ויש בו המון תיאורים גרפיים מן הסוג

רבין. תחושת אשמה עמוקה צילום: ג'קי נגלן/רויטרס

במדינת הלכה. חלקם יפעלו לממש זאת. בשוליים, יפעלו טרוריסטים יהודים כמו במחתרת שהיית שותף לחשיפתה.

"כבר לא בשוליים. כבר לא כעשבים שוטים. הציבוניות הישראלית טעתה כשקראה להם כך. הם לא עשבים. כשנחשפה המחמת רת היהודית היו בשטחים 12 אלף מתיישבים. עכשיו יש חצי מליון. הם צומחים על קרקע אידאולוגית ברורה, חד משמעית, פופולרית. אין בצינונות הדתית מי שלא קרא את רב המכר 'תורת המלך'. אף יועץ משפטי לא אפשר לחקור את הרבנים הקיצוניים ולהעמידם לדין בשל הסכנה הקרובה מאד שנשפת מהצהרותיהם וממעגל תלמי-שיחיים וגם בקרב החרדים רוצים

"איני יודע אם היה בכוחו של רבין לתרגם את חזונו למציאות פוליטית בהמשך. אני רק יודע שהוא היה חנסה בכל כוחו. וזה חסר"

אז שנרים ידיים ונממש דר' כונים זרים?

"אני לא יכול. אני עדיין מאמין ברעיון הגדול הזה, מדינת ישראל, וכצורך וביכולתה לחזור לשפיות, לחזור לגבולות '67, לעסוק בכנייה של חברה אחרת וטובה יותר".
נחמה הרשה לי לפטור את זה כנוסטלגיה של קשישים, לא מחוברת לריאל פוליטיק, לדמר גרפיה היהודית, להלכי הרוח שהתחזקו כאן באין מפריע.

"וממשלות ישראל לדורותיהן רק חיזקו זאת. מנכ"י הויכרון ער' לות לי כותרות עיתונים ותמונות, החל במכבים המעתירים של שמעון פרס אל מתנחלי סבסטיה והרב לוינגר, ועד להתרפסות הטוטאלית של כל ממשלות יש-ראל בפני רבנים ציונים-דתיים וח'כים חרדים".
במציאות, גם בשוליים המ-שיחיים וגם בקרב החרדים רוצים

יחיא עיאש. "הגשמתו משאלה של רבין" צילום: רויטרס

לכנות כוונותיו?

"אני מאמין, אבל גם יודע שהוא איש... איך נאמר זאת, כ"י נוני. וגם הוא עסוק רק בהישרדות. הרי אפילו כרמטכ"ל הוא באמת לא היה הבחירה הראשונה, ובצ"דק. אבל את גנץ ינווט החיים הפוליטיים, לא הוא זה שינווט אותם. ואן, מתישהו בעתיד הק' רוב מאוד, צריך יהיה להגיע לה' כרעות לגבי תוכנית טראמפ. נניח שממשלה בישראל מאמצת אותה במלואה, כולל נסיגה מח' לקים מיהודה ושומרון. זה הרגע בו ימצא הטריגר לאידאולוגיה המשיחית-ימנית לעשות מעשה, ליצור כאוס כפיגועים של מחת'רת חדשה".

המחר, שמתחתיהם מסתתרת החרדה האמיתית. כי (חצי ספוילר) בניגוד למציאות שהוא מכיר היטב, כמעקב ובניטור ובפענוח פשייה של המחותרת היהודית כשלהי שנות ה-80, בספר הפענוח לא יעזור, הארץ לא תשקוט ארבעים שנה וממשיכה – כל ממשלה שהיא, ימין או שמאל, גילון ושביט נמנעים מלאפיינה – תעשה כמי-טב יכולתה כדי לטייח את האמת. בדיוק כפי שהוא מכיר, בכאב ובו-עם, מחייג, או ממה שהוא קורא לו "שלוש השריטות שלי".

הוא לא מתכוון למשוכות נעורים בשכונת רחביה בירושלים, שם היה פושטק שניסה להתרחק מהמכובדות המשפחתית – סבו שהיה שופט בית המשפט העליון בימי המנדט, אביו שהיה פרקליט מדינה והתובע בפרשת הטבח בכפר קאסם, ואימו שכיהנה כמש'נה ליועמ"ש – והוא, שהתפרע בנימניה עד כדי כך שסולק ממנה בכיתה י'. כברירת מחדל רשמו אותו לאקדמיה למוזיקה כי ניגן בקלרינט, וקיוו שיצליח לעשות בגרות. בין לבין התעמריות בד' מויות סמכות, היה חלק מחבורה שגם הנער בנימין נתניהו הסתפח אליה כשהיה מגיע לביקור מארה"ב.

"כל פעם כשהיינו באים אליו הביתה, הצטוונו לשמור על שקט מופתי כדי לא להפריע לכן ציון ההיסטוריון. זה היה בית מאד נוקשה, הוא לא נעים לגדול בו, אני חושב", מאד נזכר, "אבל ביני היה כבר או מלך הכיתה למרות שלא למדנו ביחד. הוא היה מגיע לחופש ומלכי הכיתה הידועים היו מודחים מיה. היתה שם כריזמה

גורמי אכיפת חוק אורחיים. הווע' דה לא מצאה דופי בהיערכות כנגד הימין הקיצוני, לא דנה בכך כמעט בחלקים הגלויים לציבור, וקיבלה את התפטרותו כהודאה באחריות. עם זהותו של יגאל עמיר, עם הידיעה שאיננו עשכ שוטה אלא רק אופציה אחת של טרור ימני משיחי, ורבות וקשות ממנה מסתור בנות כינינו, הוא חי עד היום. תמרות העשן, הדם והאש שב"משיח אכזר" הן השתקפויות של הידיעה הזו, וגם של הידיעה כי ראש החד טיבה היהודית שבספר לא יוכל להציל את המדינה מפני מה שעי' תיד להתרגש עליה. אני שואלת אותו את מי רצה להעניש כשכתב את הספר, והוא לא יודע. באיחור, אחרי שהוא מבקש לא לאבד את האופטימיות ואת האמונה העיק' שת בפרויקט הישראלי-החילוני, כשגבו השחוח נעלם משדה הראייה שלי בתום הפגישה, אני מכינה: רווי אשם, גילון מבקש שוב להעניש את עצמו. ואם עוד אפשר, מבעד לכאב, להודיר את כולנו.

התעמלות בוקר

1. מהו הקשר האסוציאטיבי בין קבוצת הכדורגל יובנטוס ובין "הכניסינו" של ביאליק?
2. וקשר דומה בין הקבוצה האיט' לקית ובין המחוזאי דירנמאט?

תשובות בעמ' 10

את מכוני פרס לשלום, שקע עמוק בדיכאון קליני ככה. מתוך אחריות למשפחתו, הוא מספר שוב, לא התאבד – למרות שהאופציה נב' חנה. כשהתדהד לכסוף בדיכאון, החל ליטול טיפול תרופתי. הוא נוקק לו עד היום, ומודה: "ואולי טעיתי כשלא הלכתי לפסיכולוג. עד היום אני חי על תרופות".

ציפרלקס?
"לא, משהו חזק בהרבה. והנה, אני מתפקד מצוין, מוצא את האיוון בין משפחה לעבודה, עומד בראש חברת סייבה כותב: חיים מצוינים".
אתה שואל את עצמך לפעמים מה היה אילו רק הצלחת לשכנע את רבין בצורך בשכפ"ץ?

"לעיתים רחוקות יותר יותה אני לא יודע אם היה בכוחו לתרגם את חוונו המעשי למציאות פולי' טית בהמשך. אני רק יודע שבכל כוחו, בלי לחשוב לרגע על הישרי' דות פוליטית, הוא היה מנסה. וזה מה שחסר מאו, חסר מאוד".

מה היית עושה לו היית אז בכיכר? מגן עליו בגופך?
"אם היה צורך, ברור, אבל אני חושב שהייתי צריך לזהות את יגאל עמיר ולא לתת לו להתקרב. זה היה לב העניין, פה כשלת".

ועדת שמגר שדנה באירועי הלילה ההוא מצאה שגיליו נכשל בפיקוח ובהיערכות של היחידה לאבטחת אישים, מין כת חורגת של השב"כ שהוא וקודמיו. רצו מאוד להעבירה לאחריות של

ואו הוא מונה אותן ביובוש: "הראשונה היא אמיל גרינצווייג. הלילה שבו הייתי בוירת האירוע, כשחיפשנו קצה חוט, ולמחרת הלכתי עם אברהם שלום, ראש השירות, למנחם בגין והוא אמר 'זה חורבן הבית השלישי, יש לכם כל האמצעים שצריך, תגלו מי זה'".
הצללת השנייה היתה לא גילוי המתרת היהודית, לא תפיסת חכריה אלא דווקא מה שאירע אחר כך, כשהלחצים הפוליטיים גברו והיתרגמו למחיקת ההרשעות של פושעי המחטרת. והשלישית, זו שהוא נושא ככאב עצום, היא הלילה של ה-4 בנובמבר 1995.

דבר לא ימחה אותה. מי שהיה אז ראש השב"כ התבשר בטלפון, בשעה שהיה בשליחות בפרו, שירו בראש הממשלה. הוא חזר ארצה מיד והגיש את התפטרותו לפרס ססירב לקבל את המכתב. אשם עמוק, ככה, יושב בו מאו. "אין יום אחד שזה לא תוקף אותי. את הדיכאון הקליני השארתי כנראה לאחרי הפרישה, כי נשארתי בע' בדה, דירוק ועוסק – וגם הגשמת משאלה של יצחק רבין שהיתה אובססיה ברורה שלו – לחסל את יחיא עיאש, המהנדס".

אבל המבצע המפואר עם הסיי' כול הסלולרי הממוקד לא הביא מרפא לנפש. בתזוית של עשרייה אורחית, תוך כדי שהוא מתראיין בכל אולפן ומנסה להסביר מה אירע ומדוע, תוך כדי שהוא מנהל

"שלוש השריטות שלי"

גילון חוזר ומדבר על שלוש השריטות שלו, שהן צלקות עמו' קות: לאורך הראיון הוא נוגע באי נוחות בצלקת פיזית אחת, שריד לריסוק הקרסול לפני חודשים מספר כששיחק כדורגל עם נכדיו. יש באיש הזה – אותו אני רוצה לפגוש מאז "פרשת השב"כ", תגור בת הארגון לרצח המהכלים בקו 300 – משהו מכמיר לב בסתירות שבין האידיאליזם לחיי המעשה, בין השאיפות לתוצאות הקטלניות, בין התבונה העמוקה לייאוש בהבנה שלא די בתבונה כדי לשנות מציאות כלשהי. הרצון להקל על הצלקות האמיתיות, הפנימיות והכואבות יותר, מוביל דווקא לחיטוט, בלתי נמנע.

אירוע לזכרו של רבין בכיכר רבין בתל אביב, בנובמבר האחרון צילומים: עופר וקני, כנרת זמורה-ביתן

"נניח שממשלה בישראל מאמצת את תוכנית טראמפ במלואה, כולל נסיגה מחלקים מיהודה ושומרון. זה הרגע בו יימצא הטריגר לאידאולוגיה המשיחית ימנית לעשות מעשה"

המחלקה היהודית. כמו קודמיו וממשיכיו בתפקיד, סומן מיד כש' מאלן – הגדרה שהוא מבקש לאמץ כיום, אבל לא אז. "היינו עוסקים במה שנתפס כאיומים מימין ומש' מאל. שלישי ממשאבינו הוקדשו לפיקוח על מה שעשו פעילים מיליטנטיים מהשמאל הקיצוני".
להזכיר, הם לא הקימו מחת' רות, רצחו או תכננו לפוצץ את כיפת הסלע. ואף על פי כן הצק' תם להמוני שמאלנים בשנות ה-80 וראשית ה-90.

"זה חלק מפעולות הניטור המובנות מאליו. אבל כשנתבק' שנו לפקח על 'ש גבול', השב"כ סירב. הממשלה לחצה, לא הסכמנו, לא ראינו בהם ובפעילות הגלויה שלהם סכנה לכישהון המדינה".

מטורפת שכולנו הרגשנו אותה. "פעם, במחנה עבודה בחוקק שיצאנו אליו כאחד החופשים, ישכנו בערב ודיברנו על מה נעשה כשנהיה גדולים. לי לא היה ברור עדיין שאהיה מה שנקרא סיזיל טרוונט בדרך כלשהי, כך חונכת' כזו היתה המשפחה שלי. ביבי אמר, אני אהיה ראש ממשלה. בן חמש עשרה, שש עשרה, כבר אז ממוקד מטרה, וכבר אז הוא היה קמפן מאורד, מפטיר גילון בחיך שאינו ציני כלל, מלא נוסטלגיה שאין בה שמץ נחמה מכהינתו.

בשנים שאחרי לימודיו באוניברסיטה, מיד אחרי שהשב"כ גייס אותו ב-1972, יכול היה לש' כח את מלך הכיתה ולהתרכו בקריירה שהובילה אותו לראשות

גורמי אכיפת חוק אורחיים. הווע' דה לא מצאה דופי בהיערכות כנגד הימין הקיצוני, לא דנה בכך כמעט בחלקים הגלויים לציבור, וקיבלה את התפטרותו כהודאה כאחריות. עם זהותו של יגאל עמיר, עם הידיעה שאיננו עשכ שוטה אלא רק אופציה אחת של טרור ימני-משיחי, ורבות וקשות ממנה מסתבר בנות בינינו, הוא חי עד היום. תמרות העשן, הדם והאש שב"משיח אכזר" הן השתקפויות של הידיעה הזו, וגם של הידיעה כי ראש הח' טיבה היהודית שכספר לא יוכל להציל את המדינה מפני מה שע' תיד להתרגש עליה. אני שואלת אותו את מי רצה להעניש כשכתב את הספר, והוא לא יודע. באיחור, אחרי שהוא מבקש לא לאכד את האופטימיות ואת האמונה העיק' שת בפרוייקט הישראלי-החילוני, כשגבו השחוח נעלם משדה הראייה שלי בתום הפגישה, אני מבינה: רווי אשם, גילון מבקש שוב להעניש את עצמו. ואם עוד אפשר, מבעד לכאב, להזכיר את כולנו.

התעמלות בוקר

1. מהו הקשר האסוציאטיבי בין קבוצת הכדורגל יובנטוס ובין "הכניסיני" של ביאליק?
2. וקשר דומה בין הקבוצה האיט' לקית ובין המחזאי דירנמאט?

תשובות בעמ' 10

את מכוני פרס לשלום, שקע עמוק בדיכאון קליני כבד. מתוך אחריות למשפחתו, הוא מספר שוב, לא התאבד – למרות שהאופציה נב' חנה. כשהודה לכסוף בדיכאון, החל ליטול טיפול תרופתי. הוא נוקק לו עד היום, ומודה: "ואולי טעיתי כשלא הלכתי לפסיכולוג. עד היום אני חי על תרופות".

ציפרלקס?

"לא, משהו חזק בהרבה. והנה, אני מתפקד מצוין, מוצא את האיוון בין משפחה לעבודה, עומד בראש חברת סייבה, כותב: חיים מצוינים". אתה שואל את עצמך לפעמים מה היה אילו רק הצלחת לשכנע את רבין בצורך בשכפ"ץ?

"לעתים רחוקות יותר ויותר. אני לא יודע אם היה בכוחו לתרגם את תוונו המעשי למציאות פוליטית בהמשך. אני רק יודע שבכל כוחו, בלי לחשוב לרגע על הישרי דות פוליטית, הוא היה מנסה. וזה מה שחסר מאו, חסר מאוד".

מה היית עושה לו היית אז בכיכר? מגן עליו בגופך?

"אם היה צורך, כרוך, אבל אני חושב שהייתי צריך לזהות את יגאל עמיר ולא לתת לו להתקרב. זה היה לב העניין, פה כשלת".

ועדת שמגר שדנה כאירועי הלילה הוא מצאה שגילון נכשל בפיקוח ובהיערכות של היחידה לאבטחת אישים, מין כת חורגת של השב"כ שהוא וקודמיו רצו מאוד להעבירה לאחריות של

ואו הוא מונה אותן ביובוש: "הראשונה היא אמיל גרינצווייג. הלילה שבו הייתי בוירת האירוע, כשחיפשנו קצה חוט, ולמחרת הלכתי עם אברהם שלום, ראש השירות, למנחם בגין והוא אמר, 'זה חורבן הבית השלישי, יש לכם כל האמצעים שצריך, תגלו מי זה'".

הצלחת השנייה הייתה לא גילוי המחטרת היהודית, לא תפיסת חכריה אלא דווקא מה שאירע אחר כך, כשהלחצים הפוליטיים גברו והיתרגמו למחיקת ההרשעות של פושעי המחטרת. והשלישית, זו שהוא נושא ככאב עצום, היא הלילה של ה-4 בנובמבר 1995.

דבר לא ימחה אותה. מי שהיה או ראש השב"כ התבשר בטלפון, כשעה שהיה בשליחות כפריו, שירו כראש הממשלה. הוא חזר ארצה מיד והגיש את התפטרותו לפרס ססירב לקבל את המכתב. אשם עמוק, כבד, יושב כו מאו. "אין יום אחד שזה לא תוקף אותי. את הדיכאון הקליני השארתי כנראה לאחרי הפרישה, כי נשארתי כע' בודה, דירך ועוסק – וגם הגשמת משאלה של יצחק רבין שהייתה אובססיה כרוכה שלו – לחסל את יחיא עיאש, המהנדס".

אבל המבצע המפואר עם הסיי' כול הסולורי הממוקד לא הביא מרפא לנפש. בתזוית של עשייה אורחית, תוך כדי שהוא מתראיין בכל אולפן ומנסה להסביר מה אירע ומדוע, תוך כדי שהוא מנהל

"שלוש השריטות שלי"

גילון חזר ומדבר על שלוש השריטות שלו, שהן צלקות עמו' קות: לאורך הראיון הוא נוגע באי נוחות בצלקת פיזית אחת, שריד לריסוק הקרסול לפני חודשים מספר כששיחק כדורגל עם נכדיו. יש כאיש הזה – אותו אני רוצה לפגוש מאז "פרשת השב"כ", תגור בת הארגון לרצח המחבלים בקו 300 – משהו מכמיר לב בסתירות שבין האידיאליזם לחיי המעשה, בין השאיפות לתוצאות הקטלניות, בין התבונה העמוקה לייאוש בהבנה שלא די בתבונה כדי לשנות מציאות כלשהי. הרצון להקל על הצלקות האמיתיות, הפנימיות והנואבות יותר, מוביל דווקא לחיטוט, בלתי נמנע.

אירוע לזכרו של רבין בכיכר רבין בתל אביב, בנובמבר האחרון צילומים: עופר וקני, כנרת זמורה-ביתן

"נניח שממשלה בישראל מאמצת את תוכנית טראמפ במלואה, כולל נסיגה מחלקים מיהודה ושומרון. זה הרגע בו יימצא הטריגר לאידאולוגיה המשיחית ימנית לעשות מעשה"

המחלקה היהודית. כמו קודמיו וממשיכיו בתפקיד, סומן מיד כש' מאלן – הגדרה שהוא מבקש לאמץ כיום, אבל לא או. "היינו עוסקים במה שנתפס כאיומים מימין ומש' מאל. שלישי ממשאבינו הוקדשו לפיקוח על מה שעשו פעילים מיליטנטים מהשמאל הקיצוני". להזכיר, הם לא הקימו מחת' רות, רצחו או תכננו לפוצץ את כיפת הסלע. ואף על פי כן הצק' תם להמוני שמאלנים בשנות ה-80 וראשית ה-90.

"זה חלק מפעולות הניטור המובנות מאליהן. אבל כשנתבק' שנו לפקח על 'ש גובל', השב"כ סירב. הממשלה לחצה, לא הסכמנו, לא ראינו בהם ובפעילות הגלויה שלהם סכנה לכיטחון המדינה".

משורפת שכולנו הרגשנו אותה. "פעם, במחנה עבודה בחוקק שיצאנו אליו באחד החופשים, ישבנו בערב היכרנו על מה נעשה כשנזיה גדולים. לי לא היה ברור עדיין שאהיה מה שנקרא סיויל סרוונט בדרך כלשהי, כך חונכתי, כוז הייתה המשפחה שלי. ביבי אמר, אני אהיה ראש כממלה. בן חמש עשרה, שש עשרה, כבר או ממוקד מטרה, וכבר אז הוא היה קמפן מאוד, מפטיר גילון בחיך שאינו ציני כלל, מלא נוסטלגיה שאין בה שמץ נחמה מבחינתו.

בשנים שאחרי לימתיו באוניברסיטה, מיד אחרי שהשב"כ גייס אותו ב-1972, יכול היה לש' טח את מלך הכיתה ולהתרכו בקריירה שהובילה אותו לראשות

אלרירה

טיהר ולנוען ארי
פולמן פוגש את
חוקר לוי זה אירוע
שאף להחמי

הארץ
www.haaretz.co.il
יום שלישי 1 באוגוסט 2018
3 במדף

4

אריאנה מלמד

צילום: אמיל סלמן

נה מה שיקרה כאן בעוד כמה חודשים עד שנים, לא חשוב איזו ממשלה תוקם אחרי הבחירות: פיגוע מבהיל בכי נסיית הדורמיציון בירושלים יכניס את השב"כ לפעולה, החשודים הרגילים – נערי הגבעות ותג מחיר – יסומנו וייחקרו באמצעים מיוחדים, אבל זה יהיה מעט מדי ומאוחר מדי. כי במסתרם, בעודנו טובעים בסדר היום הציבורי המשחית והרעיל סביב כן ביבי, לא בייבי, כבר הולכת ומתארגנת מחתרת יהודית חדשה. יש להם אמונה נחושה יותר בצדקת הדרך, כל הדרך למדינת הלכה ושלטון סנהדין. יותר רבנים מכפי שפעלו כאן אי פעם יעניקו להם את כל ההכשרים הנחוצים. יותר בחורים מצויינים עם דרגות קצונה גבוהות וכיפות, מאמינים בעליונות התורה על פני המדינה, שהיא בכלל שלב מאוס בדרך לגאולה ולמלכות חדישה ולבית מקדש מחופה זהב במקום כיפת הסלע המטרידה. ללא ספק ימצא ביניהם מי שיוכל להניח את היד על כמה קילוגרמים של סמטקס ולחבר אותם לנפצים ולהטמין היכן שצריך הם ירעו טרור בממדים שלא היו כמותם: גוויות של סוהרי שב"ס דרוזים יעופו באוויר כשרכב ההסעות שלהם יתפוצץ בכפר מעיאה. פיגוע בכנסיית הבשורה בנצרת יצית להבה ענקית וגלים של אניטישיות נוצרית חדשה בעולם. בתל אביב ילקטו שרידי גופות מבית כנסת רפורמי ברחוב פנחס רוזן, ובירושלים, חברי כנסת יתבוססו בדמם במגרש החנייה של המשכן כשטיל כתף יכוון יפה אל עבר היוצאים מדיון במליאה.

החשך בעמ' 2

"כרגע ייתכנו שני מצבים. רע, ורע יותר"

בלילה ההוא בנובמבר 1995 נוספה לכרמי גילון צלקת נוספת, עוד אחת מני רבות שההיסטוריה הישראלית הטביעה בגופו ובנפשו ("עד היום אני חי על תרופות"). ראש השב"כ לשעבר, שהיה שותף לחשיפת המחתרת היהודית בשנות ה-80, הוציא יחד עם העיתונאי והסופר יוסף שביט מותחן המתאר תרחיש אימים מדמם, ומזהיר מהיום שבו האידיאולוגיה המשיחית-ימנית "תיצור כאוס של פיגועים"

אלהיה

טיסה קולומבוס ארי
התחיל פוגש את
התור לזיזה אירוע
שצד להחמי

הארץ
www.haaretz.co.il
יום שלישי 3 באוגוסט
3 במרץ 2010

4

אריאנה מלמד

צילום: אמיל סלמן

הנה מה שיקרה כאן בעוד כמה חודשים עד שנים, לא חשוב איזו ממשלה תוקם אחרי הבחירות: פיגוע מבהיל בכי נסיית הדורמיציון בירושלים יכניס את השב"כ לפעולה, החשודים הרגילים – נערי הגבעות ותג מחיר – יסומנו וייחקרו באמצעים מיוחדים, אבל זה יהיה מעט מדי ומאוחר מדי. כי במסתרים, בעודנו טובעים בסדר היום הציבורי המשחית והרעיל סביב כן ביבי, לא בייבי, כבר הולכת ומתארגנת מחתרת יהודית חדשה. יש להם אמונה נחושה יותר בצדקת הדרך, כל הדרך למדינת הלכה ושלטון סנהדין. יותר רבנים מכפי שפעלו כאן אי פעם יעניקו להם את כל ההכשרים הנחוצים. יותר בחורים מצויינים עם דרגות קצונה גבוהות וכיפות, מאמינים בעליונות התורה על פני המדינה, שהיא בכלל שלב מאוס בדרך לגאולה ולמלכות חדשה ולבית מקדש מחופה והב כמקום כיפת הסלע המטרידה.

ללא ספק יימצא ביניהם מי שיוכל להניח את היד על כמה קילוגרמים של סמטקס ולחבר אותם לנפצים ולהטמין היכן שצריך. הם יזרעו טרור בממדים שלא היו כמותם: גוויות של סוהרי שב"ס דרוזים יעופו באוויר כשרכב ההסעות שלהם יתפוצץ בכפר מעיאה. פיגוע בכנסיית הבשורה בנצרת יציית להבה ענקית וגלים של אנשי טישמיות נוצרית חדשה בעולם. בתל אביב ילקטו שרידי גופות מבית כנסת רפורמי ברחוב פנחס ריון, ובירושלים, חברי כנסת יתבוססו בדמם כמגרש החנייה של המשכן כשטיל כתף יכוף יפה אל עבר היוצאים מדיון במליאה.

המשך בעמ' 2

"כרגע ייתכנו שני מצבים. רע, ורע יותר"

בלילה ההוא בנובמבר 1995 נוספה לכרמי גילון צלקת נוספת, עוד אחת מני רבות שההיסטוריה הישראלית הטביעה בגופו ובנפשו ("עד היום אני חי על תרופות"). ראש השב"כ לשעבר, שהיה שותף לחשיפת המחתרת היהודית בשנות ה-80, הוציא יחד עם העיתונאי והסופר יוסף שביט מותחן המתאר תרחיש אימים מדמם, ומזהיר מהיום שבו האידיאולוגיה המשיחית-ימנית "תיצור כאוס של פיגועים"

צילום: אמיל סלמן

הנה מה שיקרה כאן בעוד כמה חודשים עד שנים, לא חשוב איזו ממשלה תוקם אחרי הבחירות: פיגוע מבהיל בכ־נסיית הדורמיציון בירושלים יכ־ניס את השב"כ לפעולה, החשודים הרגילים — נערי הגבעות ותג מחיר — יסומנו וייחקרו באמצעים מיוחדים, אבל זה יהיה מעט מדי ומאוחר מדי. כי במסתרים, בעודנו טובעים בסדר היום הציבורי המש־חית והרעיל סביב כן ביבי, לא ב־בי, כבר הולכת ומתארגנת מחתרת יהודית חדשה. יש להם אמונה נחושה יותר בצדקת הדרך, כל הד־רך למדינת הלכה ושלטון סנהד־רין. יותר רבנים מכפי שפעלו כאן אי פעם יעניקו להם את כל ההכש־רים הנחוצים. יותר בחורים מצויינים עם דרגות קצונה גבוהות וכיפות, מאמינים בעליונות התורה על פני המדינה, שהיא בכלל שלב מאוס בדרך לגאולה ולמלכות חד־שה ולבית מקדש מחופה זהב במ־קום כיפת הסלע המטרידה.

ללא ספק ימצא ביניהם מי שיוכל להניח את היד על כמה קילוגרמים של סמטקס ולחבר אותם לנפצים ולהטמין היכן שצ־ריך. הם יורעו טרור בממדים שלא היו כמוהם: גוויות של סוהרי שב"ס דרוזים יעופו באוויר כשרכב ההס־עות שלהם יתפוצץ בכפר מע'אר. פיגוע בכנסיית הבשורה בנצרת יצית להבה ענקית וגלים של אנ־טישמיות נוצרית חדשה בעולם. בתל אביב ילקטו שרידי גופות מבית כנסת רפורמי ברחוב פנחס רוזן, ובירושלים, חברי כנסת ית־בוססו בדמם במגרש החנייה של המשכן כשטיל כתף יכוון יפה אל עבר היוצאים מדיון במליאה.